LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdronken land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en gerecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdronken stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Strenge Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwtje Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoë; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachtster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Finneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avonturlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmachine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongensharten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broeer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prarie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleit.. Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235; De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

—— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. ——

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK.

Nr. 310.

A. HANS.

't Avontuur van den Schilder

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

Nr. 310.

A. HANS

'T AVONTUUR VAN DEN SCHILDER.

I.

't Was een Septemberavond van het jaar 1621.

Een jonkvrouw kwam van het dorp Saventem naar het kasteel. Ze schrok. Uit een boschje trad een haveloos gekleede man te voorschijn.

— Geef mij een aalmoes, zei hij.

— Man, ik heb geen geld bij me... Maar kom aan 't kasteel en ik zal u een gift schenken, antwoordde het meisje.

Ze keek schuw naar den bedelaar. De weg was hier eenzaam en onder het geboomte hing reeds de duisternis.

— Wat, zoo'n schoon gekleede jonkvrouw zou geen geld hebben! spotte de kerel.

— Waarlijk niet... Maar aan het kasteel zult ge wat krijgen. Ik ben de dochter van den drossaard.

— En denkt ge, dat ik zoo dom ben om er heen te gaan en dan vastgepakt en in een kelder gestopt te worden? Ik weet hoe ze op kasteelen arme drommels behandelen.

— Bij ons worden ongelukkigen geholpen...

— Ge hebt dus geen geld bij u?

— Neen.

— Maar aan uw hals blinkt een gouden ketting. Ik wil dien hebben.

De landlooper nam de jonkvrouw bij den arm. Het meisje slaakte een kreet.

— Uw mond houden of 't loopt erger met u af dreigde de man.

De jonkvrouw beefde van angst.

— Ik zal u den ketting geven, sprak ze haastig. O, doe mij toch geen kwaad!

— Rap dan... Niet talmen...

Maar eensklaps werd de baanstrooper ter zijde geslingerd door een jongen heer, die een wijdgeranden hoed droeg.

— Jonkvrouw, wat wil die schooier? vroeg de vreemdeling.

— Hij eischt mijn halsketting.

De bedelaar was opgesprongen en vluchtte snel in een boschje.

De jonkvrouw vertelde het gebeurde.

— Ja, de wegen zijn soms onveilig, zei haar helper. Moet ge nog ver?

— Neen, heer. Ik ben Elza van Ophem, de dochter van den drossaard. We wonen ginds op 't kasteel. Ik heb een zieke vrouw op het dorp

bezocht en ik ben er wel wat te lang gebleven. De avond valt zoo vroeg.

— Dat is waar... Laat me u naar het kasteel geleiden...

— Ik ben u zeer erkentelijk, antwoordde Elza.

Ze wandelden tot aan het slot van Saventem. Toen noodigde jonkvrouw van Ophem den jongen man binnen.

— Mijn vader zal u willen bedanken, verzekerde ze.

De drossaard — een voornaam ambtenaar, die voor de regeering de orde in het gewest handhaafde — keek vreemd op, toen zijn dochter met den vreemdeling binnen trad. Vlug verhaalde Elza haar avontuur.

— Mijnheer, gij zult met ons avondmalen, zei de drossaard. Maar sta me toe eerst bevelen te geven om dien baanstrooper op te sporen.

Dit was spoedig geschied.

— Laat ik me aan u voorstellen, sprak de jonge man toen. Ik heb het laatst vertoefd te Elewijt bij meester Rubens op het Steen, maar eigenlijk woon ik te Antwerpen.

De drossaard keek hem verrast aan.

— Ge kent onzen grooten schilder Rubens dan wel zeer goed? vroeg hij.

— Mijnheer Rubens is mijn leermeester geweest... en hij zendt mij nu naar Italië. Ik had

al verder kunnen zijn, vandaag, maar de schoonheid der streek in haar herfstkleuren heeft me te zeer geboeid. Mijn naam is Antoon Van Dijck.

— Van Dijck! O, dan heb ik al van u gehoord. Ik ben gelukkig kennis met u te maken en ik bied u gastvrijheid voor den nacht Het is te laat om nog verder te reizen.

Dadelijk nam Antoon Van Dijck de uitnoodiging aan. Een knecht bracht hem naar een kamer, waar de schilder zich kon verfrisschen, want hij was met stof bedekt.

Als een nette, knappe man keerde hij weer beneden terug. Hij maakte kennis met mevrouw Van Ophem en andere leden van 't gezin en zat mede aan tafel.

Hij sprak over zijn meester, den beroemden Rubens, die te Elewijt zijn buitenplaats had, het nog bestaande Steen.

De drossaard luisterde met genoegen.

— Ik zou aan Saventem een schilderij willen geven, vertelde hij. Ik ben eenige maanden geleden hier tot drossaard aangesteld en de bevolking heeft me luisterlijk ingehaald. En uit erkentelijkheid wil ik de kerk verrijken met een goed tafereel, dat betrekking heeft op Sint-Maarten. Ik heb er al dikwijls over nagedacht aan wien ik zulk een schilderij zou kunnen bestellen. En nu

heb ik het geluk kennis te maken met u. Maar ge zijt op weg naar Italië.

— O, ik kan mijn reis wel eenigen tijd uitstellen. Ik wil in Italië de werken der beroemde, oude meesters bezichtigen. Maar of ik ginder eenige weken vroeger of later aankom, dat blijft gelijk. Ik ben aan geen tijd gebonden, sprak Van Dijck.

— Zoudt gij bereid zijn voor mij het stuk te schilderen? vroeg de heer van Ophem verrast.

— Gaarne...

— Ge kunt hier op het kasteel werken. Het zal mij een groot genoegen zijn u als gast eenigen tijd te behouden.

Van Dijck stemde dadelijk toe.

— En ik kan me 't onderwerp al voorstellen, vervolgde hij. Sint Maarten was vroeger een krijgsman met een edel karakter. Zekeren dag ontmoette hij een in lompen gehulden bedelaar, die hem een aalmoes vroeg. Sint Maarten sneed met zijn zwaard zijn mantel in tweeën en gaf de helft aan den ongelukkige. Dat tafereel zou ik op het doek willen brengen.

— Prachtig, sprak de drossaard. Het vereert den Heilige en zal de menschen opwekken tot barmhartigheid en medelijden. Maar nu we over een bedelaar spreken, moet ik eens hooren of mijn bedienden al een spoor van den roover heb-

ben ontdekt. Barmhartig jegens de ongelukkigen ben ik ook, doch streng voor hen, die de streek onveilig maken.

De drossaard verwijderde zich en Van Dijck praatte toen hoffelijk en prettig met mevrouw en de andere huisgenooten.

Dikwijls keek hij Elza aan. Hij had al gezien, dat zij een beeldschoone jonkvrouw was en ook om haar was hij blijde eenigen tijd op het kasteel te kunnen blijven.

Meester Rubens had hem wel vermaand, dat hij zijn tijd zoo niet mocht verleuteren. Al maanden stelde hij zijn reis naar Italië uit.

— Maar nu moet ik een schilderij maken, dacht Antoon. En ik wil mijn uiterste best doen om een goed stuk te borstelen. Dat is dus geen verknoeien van mijn tijd.

II.

De drossaard liet zijn paard zadelen. Hij wilde zelf eens rond rijden, om zijn knechten te helpen. Hij vertrok door den donkeren avond en koos de binnenwegen, die nu berijdbaar waren, maar 's Winters echte modderpoelen geleken.

Na een kwartier hoorde hij stemmen. Zijn drie mannen waren daar.

— Hebt gij den gevangene? vroeg de drossaard.

— Neen, heer, wij hebben nog geen landlooper kunnen ontdekken, antwoordde Bruno, de overste.

Hij vertelde waar ze gezocht hadden.

— Zijt gij niet in de « Boschuil » geweest? hernam de drossaard.

— Neen, heer...

— Daar hadt gij 't eerst van al moeten kijken. In die kroeg komt dikwijls van dat gespuis, al is het moeilijk den waard te betrappen op verstandhouding met zulke schavuiten. Die Leendert is een sluwe kerel. Komt, we gaan er heen.

De drossaard wees den weg en de mannen bereikten spoedig een bosch. Aan de voornaamste dreef stond een vervallen leemen huis, met laag stroodak. Dat was de herberg « De Boschuil », die bezocht werd door stroopers, leurders, maar geschuwd door alle eerlijke lieden.

Er blonk nog een lichtje door de kleine ruit. Dit verdween onmiddellijk, toen de drossaard en zijn knechten de armzalige woning bereikten.

— Leendert heeft ons al gehoord, hij slacht de hazen, die hij stroopt. Hij vat het minste gerucht op, zei de heer van Ophem.

Hij bonsde op de deur, maar alles bleef stil.

Bruno, de overste, had een brandende lan-

taarn, die hij meestal onder zijn mantel verborgen hield, om niet de aandacht te wekken van hem, dien men zocht, maar welke hij dan toch kon gebruiken waar het noodig was.

De drossaard bonsde thans op de deur.

— 't Is te laat, ik doe niet meer open. Fatsoenlijke lieden willen nu rusten van hun werk, riep men van binnen.

— Hoor dien huichelaar eens, spotte van Ophem.

En luid beval hij:

— Leendert, ontsluit uw deur voor mij, den drossaard.

De herbergier gehoorzaamde.

— O, had ik geweten dat gij het waart, edele heer, ik zou me nog meer gehaast hebben, sprak hij fleemend. Wat is er van uw dienst, edele heer?

— Waarom laat ge me zoo lang kloppen?

— Ik lag te bed.

— Dat is niet waar. Ik heb licht gezien.

— Ge vergist u, edele heer... Reeds een uur was ik ter ruste, evenals mijn vrouw.

Op de tafel stond een vetlampje. De drossaard betastte het.

— De wiek is nog warm, zei hij.

— Maar 't kan niet zijn, edele heer, stamelde Leendert.

— Voel dan zelf! Maar och, dat bewijs is niet noodig. Mijn mannen ook zagen het licht door de ruit. En opeens werd het gedoofd. Waarom liegt ge zoo?

— Edele heer, ik begrijp er niets van.

— Er is volk in huis en ik mag het niet weten.

— Maar heer drossaard, er is niemand binnen behalve mijn vrouw.

Een der mannen hield de achterdeur in 't oog, om te verhinderen, dat er iemand langs daar zou ontsnappen.

— Leendert, in uw eigen belang raad ik u aan de waarheid te zeggen. Wie is er in uw herberg? sprak de heer van Ophem op strengen toon.

— Niemand, edele heer. Ik sluit om negen uur de deur en plakkers moeten dan buiten. Mijn herberg is fatsoenlijk. Ik wil geen dronkaards kweeken.

De vrouw was ook opgestaan en kwam uit een achterkamertje.

— Leendert, wat is er toch? vroeg ze met klagende stem.

— Mijnheer de drossaard meent dat er hier een vreemdeling in huis is...

— Een leugen! kreet de vrouw, die er een echte feeks uitzag.

— Kalm, lieve, blijf kalm, vermaande haar man. Wij staan tegenover den heer drossaard,

voor wien we immers diepen eerbied hebben. Toen hij onlangs aangesteld werd, hebben wij een groenen tak uitgestoken.

— De drossaard, de drossaard... Wij moesten het eens wagen zoo aan zijn kasteel lawaai te gaan maken en hem te beletten te slapen. Als een arme sloor een heelen dag gewroet en geslaafd heeft, mag ze nog geen ongestoorde nachtrust hebben.

— Kalm, vrouwtje, kalm! Ge zijt nog wat versuft, omdat ge zoo uit uw verdienden slaap opgeschrikt wordt. Anders zoudt ge eerbiediger spreken tot den edelen heer, zei Leendert op slependen toon.

— De drossaard moest niet luisteren naar klappeien en kwaadsprekers op 't dorp, die ons beluisteren, juist alsof onze herberg een dievenhol is! gromde de vrouw.

— Maar, mijn beste Trijntje, dat gelooft de drossaard niet... De edele heer weet, dat wij rustige lieden zijn, die voor oneerlijke gasten de deur zouden sluiten. Ja, er zijn kwaadwillige babbelaars op 't dorp, maar ieder weet, dat men Leendert nog nooit op oneerlijkheid heeft kunnen betrappen.

— Sa, sa, ik heb nu lang genoeg naar u geluisterd, onderbrak eindelijk de heer van Ophem.

Mannen, onderzoekt het huis. Ik vertrouw het boeltje hier niet. Ze kletsen veel te veel.

— Er is hier niets te onderzoeken! schreeuwde de vrouw. Wij moesten het kasteel eens gaan afsnuisteren!

— Maar mijn lieve Trijntje, ge zijt nog te versuft. Ik ben geen drossaard en heb dus het recht niet op 't kasteel te komen... De edele heer mag eens laten rond kijken. We hebben niets te verbergen. De edele heer zal alleen zien hoe arm we zijn, al werken we hard.

— En dan mogen we nog niet gerust slapen! snauwde de vrouw.

De drossaard zag echter haar onrustigen blik. Neen, het was hier niet in orde, Leendert deed zich te loensch voor.

Intusschen speurden de knechten rond. De drossaard had het vetlampje aangestoken en liet Bruno met de lantaarn naar den zolder gaan.

Maar er werd niemand gevonden.

— Zijn wij nu leugenaars? vroeg Trijntje.

— En ik ga toch niet weg! zei de drossaard.

— Wel, zit op den vloer als ge wilt... ik kruip terug in mijn nest... Gij kunt morgen slapen tot de zon hoog staat en dan nog in uw zetel luieren... Wij zijn zoo gelukkig niet, bromde de vrouw.

— Mijn beste Trijntje, ge zult onzen edelen

heer nog boos maken, al begrijpt hij dat ge door uw slaperigheid niet goed weet, wat ge zegt, suste Leendert.

— Ik weet het maar al te wel. Het is een groote onrechtvaardigheid. Morgen kan het heele dorp weer over ons kommeeren. Zoo'n inval en waarom? Hebt ge iemand gevonden, snuisteraar? vroeg ze aan Bruno. Uw kop is zoo groot als uw lantaarn, maar er zit geen licht in.

— Trijntje toch! smeekte Leendert.

Plots schoot de drossaard naar den vrij wijden haard. Hij stak zijn handen in de schouw... trok, en kreeg een paar beenen mee, en toen viel er een heel lichaam.

— Wat is dat nu! kreet Leendert. Er zat iemand in den schoorsteen... Had ik dat geweten!

Bruno en de helpers snakten den kerel vast, die zich in den schoorsteen verborgen had.

— Zoo, zoo, er was hier niemand, zei de drossaard. Ik zag wat roet vallen .. en toen werd het me duidelijk, waar de schavuit zat, dien we zochten.

— O, kunnen wij het helpen, als er iemand op 't dak klimt en dan door den schoorsteen, terwijl wij slapen? vroeg Trijn.

— Ellendeling, gij wildet ons komen bestelen, maar nu valt ge in de handen van onzen edelen

heer en zult ge uw verdiende loon krijgen! riep Leendert uit.

— En 't lampje waaide zeker uit, toen wij aan de deur kwamen? spotte van Ophem.

— Nu begrijp ik het, hernam Leendert. Die boef had al licht gemaakt, om hier te stelen. Wij waren vast in slaap... Ge hadt dan toch gelijk, dat het lampje brandde. Maar nu ziet ge, dat ik ter goeder trouw was. O, wat een geluk, edele heer, dat gij gekomen zijt. Misschien had die schelm mij en mijn lief Trijntje in onzen slaap vermoord. O, edele heer, ik kan u niet genoeg bedanken. En gij, Trijn, doe het ook!

— Ja, sprak de vrouw. Mijnheer de drossaard, vergeef me mijn bittere woorden. Maar ik kon toch niet denken, dat die loebas in den schoorsteen zat! Gij wist zeker dat hij in den omtrek zwierf? Toch hebben uw knechten ongelijk, steeds te denken, dat zulk volk naar hier komt.

— Ik was het die vermoedde, dat ik den kerel hier zou vinden, zei van Ophem. En houdt me nu niet voor een onnoozelaar. Ik heb u toch al bewezen, dat ik me niet met een kluitje in het riet laat sturen.

— Maar edele heer, ge denkt nu toch niet dat wij dien man in den schoorsteen verborgen hebben! kermde Leendert. Leg den schurk op de

pijnbank en hij zal moeten bekennen, dat hij kwam om ons te bestelen en misschien te vermoorden. Mijn beste Trijntje, val op uw knieën en zweer vóór mijnheer den drossaard, dat wij eerlijke, brave lieden zijn, die nooit vagebonden herbergen.

— Pijnbank, pijnbank, zei nu de gevangene. Wilt gij mij doen folteren, valschaard! snauwde hij Leendert toe. Ja, ik heb wel eens gestolen uit armoede en om hier mijn ellendig logement te betalen. Maar van avond noemdet gij huizen op van alleen wonende menschen en ge wildet er me heen zenden, om er in te breken. Ik weigerde... Gij en uw vrouw waren toen kwaad... Gij zat me uit te leggen, hoe we samen goede zaken konden doen, als ik natuurlijk de kastanjes uit het vuur wilde halen. En ge zoudt me nu op de pijnbank willen helpen!

— Hoor nu toch eens! kreunde Leendert. En dat durft die boef allemaal zeggen tot een doodeerlijk man, die nooit een stuk brood gegeten heeft, dat hij niet eerlijk verdiende.

— Moet ik u uw valsche tronie open krabben! kreet Trijn, die haar magere handen reeds uitstak.

Maar de drossaard duwde de feeks achteruit.

— Man, vroeg hij tot den gevangene, hebt gij

van avond aan een jonkvrouw een ketting willen ontnemen?

— Ja, heer, dat beken ik...

— Goed... En gij zijt al eenigen tijd in de streek?

— Ik kom er nu en dan...

— En dan verblijft ge in deze herberg?

— Ja, heer!

— Dat liegt ge! kreesch Trijn. Ik heb uw leelijk gezicht nog nooit gezien. Ge lijkt wel een duivel.

— Dat is van het roet, zei de drossaard. Frans, haal een emmer water, dan kan onze neger zich wit wasschen, tenminste zijn gelaat, want zijn geweten, dat zal moeilijker gaan, vervolgde hij tot een den knechten.

— Trijntje, mijn schat, val op uw knieën en bezweer onzen edelen heer, dat we dezen roover nooit eerder hebben gezien! zei Leendert.

— Spaar uw knieën, en gebruik uw voeten, want ge gaat gedrieën mee naar het kasteel, gebood de drossaard.

— Wij gevangen? vroeg Trijn.

— Voorloopig. En dan zullen we uw leven eens onderzoeken.

— Maar ik ga niet mee! Ge kunt me er heen sleuren! schreeuwde de vrouw.

— Neen, Trijntje, gij zult kalm blijven en

doen wat de drossaard vraagt, sprak Leendert. Onze edele heer zal dan eerlijke menschen als wij gelooven en niet een vreemden leugenaar.

De vrouw scheen zich te bezinnen en gaf toe. Ze werd niet gebonden, maar op bevel van den heer van Ophem, snoerden de knechten de twee mannen de handen op den rug.

En zoo bracht men de gevangenen op het kasteel.

Het was al laat geworden en Antoon Van Dyck bevond zich reeds op zijn kamer.

III.

Den volgenden morgen liet de drossaard den vreemdeling vóór zich brengen. Hij ondervroeg hem eerst over het gebeurde van den vorigen avond.

Elza werd geroepen en herkende den man.

— Vraag eens aan mijnheer Van Dijck, den schilder, ook te komen, zei van Ophem tot Bruno.

— O, neen... hem wil ik niet zien! riep de gevangene uit. Laat hem weg! Ik beken immers alles.

— Zijt ge dan zóó bang van mijnheer Van Dijck? vroeg de drossaard.

— O, hij moet mij niet zien!

— En waarom niet?

— Ik kan dat niet zeggen!

De schilder werd toch gehaald.

De gevangene wendde zijn gelaat af, maar Van Dijck keek hem nauwlettend aan.

— Wat, Lieven, zijt gij dat?

— Neen, ik heet geen Lieven...

— Jawel, Lieven Pieters uit Antwerpen.

— Hij was bang u te zien, dus moet hij u kennen, sprak de drossaard.

— Welnu, ja, ik ben Lieven Pieters!

En de gevangene barstte in tranen uit.

— Gij een schilder, zijt een baanstrooper geworden! hernam Van Dijck.

— De wijn... Ik ben nu een nietwaard. Ga heen, Antoon, ik schaam me te diep.

— Lieven, Lieven, ik heb innig medelijden met u. Ik wist dat ge Antwerpen verlaten hadt.

— Voor mijn schulden! Ik werd er om achtervolgd.

— Waarom hebt ge dat niet aan mij gezegd of aan meester Rubens?

— O, meester Rubens had me zoo dikwijls vermaand. Ik durfde hem niet meer onder de oogen te komen.

— En dan liever stelen...

— Ik heb alleen gestolen uit armoede...

— O, ik weet wel dat ge geen dief van

beroep zijt, maar 't eene leidt tot 't andere. En gister avond steldet ge u gemeen en laf aan... En ik, uw vriend, moest u in de gracht gooien...

— Ik meende u aan uw stem te herkennen en daarvoor vooral nam ik de vlucht. O, ik ben een nietwaard geworden!

— Lieven, ik wil voor u doen wat ik kan, maar dan moet ge beginnen met aan den heer drossaard oprecht alles te vertellen.

Van Dijck ging heen, want nu mocht hij zich niet met de rechtszaak bemoeien.

Lieven deelde aan den drossaard mee, dat hij een zwerver was. Hij had meermalen in « De Boschuil » geslapen en daar lieden ontmoet, die hij noemde. Het waren namen die op een zwarte lijst van het gerecht stonden. En Leendert en Trijn gaven hun inlichtingen, kregen een deel van den buit en verheelden allerlei gestolen goederen.

De knechten van den drossaard hadden het dien dag druk. En 's avonds waren er nog meer gevangenen op het kasteel.

En het bleek dat de Boschuil wel zeker een dievenhol was geweest. Maar het onderzoek zou nog een tijd duren.

Lieven Pieters zat alleen..Op voorspraak van Antoon Van Dijck, kreeg hij een beter verblijf dan de anderen. Hij had schildersgerief en Van

Dijck zei, dat hij moest werken. Van uit zijn kamer kon Lieven schetsen maken van de omliggende velden.

IV.

Antoon Van Dijck zat in den kasteelhof. Hij was nog niet aan zijn Sint-Maarten begonnen, maar wilde eerst een landschap schilderen voor Elza.

De jonkvrouw was stil genaderd en keek toe. Ze bewonderde het werk van den kunstenaar.

Ze was verheugd toen Antoon haar het stuk ten geschenke gaf, als een herinnering aan haar ontmoeting.

— Jufvrouw Elza, wees mijn bemiddelaarster bij uw vader voor Lieven Pieters, zei Van Dijck. Ik weet wel, dat hij laf en schurkachtig tegen u optrad, maar de sukkelaar moet toen 't hoofd verloren hebben. Hij kan goed schilderen. Hij heeft zijn talent bedorven door den wijn, maar ik ben overtuigd, dat hij er weer boven op komt, als hij genade krijgt. En 't zou me groot leed doen, moest Lieven gebrandmerkt worden als een boef.

Elza beloofde voor den gevangene ten beste te spreken.

Zij toonde haar geschenk aan haar vader en begon toen over Lieven Pieters.

— Het onderzoek is niet geëindigd, zei de drossaard. Er zitten echte schurken in den kelder. Een al vast zal aan de galg hangen. Ik weet nog niet juist, wat die Lieven heeft uitgevoerd. Een der kerels beweert, dat hij in een moord gemoeid is, en zoo dit waarheid blijkt, dan ontkomt hij niet aan de strop, al pleitte meester Rubens zelf voor hem.

Elza schrok. Ze deelde dit aan Van Dijck mee.

— Lieven ter dood veroordeelen, sprak deze droevig. O, dat zou vreeselijk zijn. Maar ik kan niet gelooven, dat hij in een moord gemengd is. Lieven is aan den drank verslaafd en door ellende geraakte hij tot stelen, wat ik heel erg vind maar een moordenaar kan hij niet zijn.

Van Dijck begon nu aan zijn schilderij van Sint-Maarten. Dikwijls kwam Elza naar het werk zien en de schilder vond dat zeer aangenaam.

Hij zag den heer van Ophem weinig, want deze had het druk met de rechtszaak. Het was niet gemakkelijk de waarheid te vernemen. De gevangenen beschuldigden elkaar.

Leendert, de herbergier, zwoer telkens, dat hij en zijn vrouw onschuldig waren.

In dien tijd trachtte men verdachten tot bekentenis te brengen door ze te pijnigen. Er waren daartoe op het kasteel allerlei wreede werktuigen.

En toen de drossaard een der grootste boeven naar die zaal liet brengen, riep de man uit, dat hij de waarheid zou spreken. En nu deelde hij mee, dat Leendert, Rudolf, een der medegevangenen en hij zelf, een koopman in de Boschuil hadden gelokt. De ongelukkige werd er bestolen en gedood.

Dat was drie maanden geleden gebeurd. Men had het lijk begraven onder den leemen vloer van de achterkeuken.

Rudolf werd uit de zaal geleid. Hij en Leendert moesten dan mee naar het herbergje in het bosch. Rudolf duidde de plaats aan.

— Welnu ja, daar ligt iemand begraven, zei Leendert. Maar Rudolf had den koopman in het bosch vermoord. Hij was met nog een ander... ik geloof dien Lieven. En ze bedreigden mij ook te vermoorden, als ik niet wilde toelaten, dat het lijk onder den vloer begraven werd. Uit vrees voor mijn leven liet ik hen doen.

— Wat durft ge zeggen! wedervoer Rudolf. Die koopman was in het bosch verdwaald. Het stormde. Hij zag het licht in uw venster en ging er op af. Hij was blij een nachtverblijf te vinden. Gij bemerktet dat hij veel geld bij zich had en Trijn moest mij komen roepen. Ge vroegt me dan te helpen om den reiziger te berooven. En we hebben samen de misdaad gepleegd.

Leendert loochende hardnekkig.

— Was Lieven, de schilder, er bij? vroeg de drossaard aan Rudolf.

— Neen... Ik ken dien schilder wel. Hij bedelde en nam nu en dan wel eens wat weg op een hoeve, maar nooit heb ik gehoord, dat hij geweld deed.

Leendert hield bij hoog en laag vol, dat hij onschuldig was.

Maar toen hij nu ook vóór de pijnbank gebracht werd, beteed hij zijn schuld. En hij erkende, dat Lieven Pieters niets van de misdaad had geweten.

Er kwamen nog meer schurkerijen aan het licht. Het bleek dat Lieven in de Boschuil wel eens wat verkocht had, dat hij op hoeven had weg genomen; 't waren echter kleinigheden geweest. Leendert had hem nooit tot misdaad kunnen verlokken.

Weer verliepen eenige dagen. Antoon Van Dijck werkte elken dag. Lieden van 't kasteel poseerden als model.

Maar de schilder volgde met onrust het rechterlijk onderzoek. Hij was zeer bekommerd om zijn vroegeren vriend.

O, meer schilders waren ten onder gegaan door den wijn en een losbandig leven. Ze verwoestten hun talent, hun lichaam en ziel.

Van Dijck hoopte Pieters te kunnen redden, niet alleen van zware straf, maar eveneens uit zijn verval.

Lieven had dien avond Elza wel bedreigd, maar Van Dijck geloofde niet, dat Lieven haar geslagen zou hebben, had ze nog om hulp moeten roepen.

Zekeren avond zei de heer van Ophem:

— Het vonnis is uitgesproken: Rudolf en Leendert sterven aan de galg, en Trijn wordt verbannen na een gevangenisstraf van zes maanden. Het is streng, maar verdiend.

— En Lieven Pieters? vroeg Van Dijck.

— Ik zal hem moeten laten brandmerken, want hij heeft zich toch schuldig gemaakt aan baanstrooperij. En dan komt hij er nog goedkoop van af.

— O, zoo onteerd gij hem voor zijn leven. En hij zal nooit meer in fatsoenlijk gezelschap toegelaten worden, sprak Van Dijck droevig.

— Het is zijn schuld...

— Een kunstenaar... en dan een schandelijk brandmerk. Hebt gij gezien, welke schoone landschappen hij maakt?

— Ja... maar daarom kan ik hem niet onschuldig verklaren. Het gerecht moet zijn loop hebben.

— Wees barmhartig. Schenk hem genade, heer van Ophem!

— Ik zal er eens over nadenken.

Van Dijck sprak weer met Elza en deze pleitte bij haar vader voor Lieven. De drossaard beloofde toen aan de regeering genade te vragen.

Leendert en Rudolf ondergingen hun straf op het Galgenveld. Toen Elza de klok hoorde luiden, bad ze voor de ziel der veroordeelden.

Antoon Van Dijck ging niet naar de terechtstelling zien. Hij zat toen bij Lieven.

— Zoo ver had het met u ook kunnen komen, zei hij, doelend op de galg. Van kwaad daalt ge tot erger.

— O, kon ik mijn leven opnieuw beginnen! wenschte Pieters.

— Ik hoop, dat ge genade krijgt. En dan zult ge u te Mechelen vestigen, niet te Antwerpen, waar gij slechte kamaraden hebt. Ge moet u uit uw verval opwerken en ge kunt het.

— Antoon, gij zijt een edele man... Anderen zouden me verfoeien...

— Ik wil u helpen. Maar schuw den wijn! Leef eerlijk en treffelijk!

Zoo praatte Antoon met Lieven, die de zoon van brave ouders was.

Eenige dagen later kwam er bericht, dat Lieven Pieters genade kreeg.

Van Dijck was zeer blijde. Hij mocht het goede nieuws aan den gevangene meedeelen.

Lieven was hem zeer dankbaar en weende van vreugde. Toch zou hij nog een vernedering ondergaan. Hij werd op bloote voeten naar de kerk geleid en moest daar vóór de poort zijn schuld belijden. Veel menschen kwamen kijken.

Van Dijck gaf Lieven toen wat geld.

— Gij hebt nu eenige schilderijen gemaakt, zei hij. Verkoop die te Mechelen en vestig er u. En niet meer in 't wijnhuis! Werk standvastig!

Lieven Pieters beloofde beterschap en vertrok uit de streek.

De drossaard had de « Boschuil » laten plat branden als een afschuwelijk roovershol.

Trijn zat nog gevangen en zou dan naderhand uit Brabant verdreven worden. Ze hield zich nu zeer kalm, want ze dacht met een gruw aan het lot van haar man.

De familie van den vermoorden handelaar was naar Saventem gekomen om het gebeente plechtig te begraven.

V.

Antoon Van Dijck werkte zeer langzaam aan zijn Sint-Maarten. En het was om nog steeds op het kasteel te kunnen blijven. Hij had Elza lief, die dikwijls naar zijn arbeid kwam zien.

De heer van Ophem verbaasde zich over die traagheid, maar wilde geen aanmerkingen maken. Het verwonderde hem toch, dat Van Dijck niet meer haast maakte om naar Italië door te reizen.

De schilder verbleef nu al vier weken op het kasteel.

Zekeren avond toch zei de drossaard:

— Mijnheer Van Dijck, ik houd u hier te lang op. Ge zult met den Winter niet over de bergen kunnen trekken. Dan zal de sneeuw de wegen verstoppen.

— Och, ik zou de reis naar Italië willen uitstellen, antwoordde de schilder.

— En waarom?

Antoon werd rood.

— Heer, hernam hij dan, ik bemin uw lieve Elza en vraag uw toestemming om met haar te trouwen. Ik kan met mijn kunst veel geld verdienen.

De drossaard keek nu norsch.

— Mijnheer Van Dijck, zet dat uit uw hoofd, sprak hij. Het is onzinnig en ook onmogelijk.

— Omdat Elza een adellijke jonkvrouw is en ik maar een burger ben? Telt mijn kunst dan niet mee? De kunst adelt ook.

— Ik heb grooten eerbied voor uw kunst, maar mijn dochter moet een edelman huwen. Bovendien zijt gij veel te haastig. Ge moet uw toekomst nog maken. Ge handelt onbezonnen. Meester Rubens heeft u aangeraden voor uw studie naar Italië te reizen en nu zoudt ge dat eensklaps opgeven! Wees toch ernstig!

De drossaard verwijderde zich.

— Die adellijke mijnheer ziet dan toch min op mij neer, bromde Van Dijck. Hij is eigenlijk een hoogmoedig man.

Den volgenden dag vertrok Elza naar familie te Brussel, zonder dat ze afscheid mocht nemen van Van Dijck.

Deze vernam dit van een der meiden. Hij was boos. En dien dag voerde hij weinig uit. Hij nokte.

De drossaard sprak niet meer over zijn dochter. En mevrouw deed of ze van niets wist.

Den volgenden morgen zette Van Dijck zijn werk voort.

— Maar ik ga niet naar Italië, besloot hij nijdig. Ik zal het kasteel verlaten, en in den omtrek

blijven. Ik wil Elza terug zien Haar vader heeft mij als een hond behandeld. Ik kan Elza niet vergeten.

Na den noen hield een koets aan de kasteelpoort stil. En niemand minder dan mijnheer Rubens, de beroemde schilder, stapte er uit. De drossaard ontving hem met eerbied. Wat later trad Rubens in de zaal, waar Van Dijck zat te schilderen.

Deze sprong op en werd rood.

— Zoo, Toon, ik waande u al een heel eind in Duitschland en ge zit nog hier te Saventem, zei Rubens.

— Mijnheer van Ophem had me gevraagd dit stuk te schilderen, stamelde Van Dijck.

— 't Is prachtig werk, maar het had reeds kunnen af zijn. Toe, wees oprecht... Ge talmdet zoo om een meisje.

— O, mijnheer van Ophem zal u wel alles verteld hebben!

— Ja, hij zond mij een bode met een brief. Ik zou vandaag van Elewijt naar Antwerpen teruggekeerd zijn, want de Zomer is voorbij. Ik heb voor u de huisreis uitgesteld. En ik ben naar Saventem gekomen om u eens bij de ooren te trekken. Ha, om een paar mooie meisjesoogen zou Antoon Van Dijck zijn toekomst breken! Zeker ge maakt daar een schoon stuk. Ge toont, dat ge

nog meer kunt dan ik dacht. Wat zal het dan zijn, als ge uw studie voltooit?

— Ik mag Elza niet huwen, omdat zij van adel is, bromde Van Dijck.

— Toon, toon, gij zijt nog te jong om te trouwen... Uw gedachten zijn los... Ge hebt geen bestaan... O, ja, ge zoudt uw brood verdienen, maar van een leerling als gij verwacht ik meer! Ge zult nu dit doek voltooien en dan onmiddellijk uw reis voort zetten.

Rubens sprak zeer ernstig met zijn leerling. En Van Dijck gaf hem zijn eerewoord naar Italië te reizen.

Rubens keerde naar Elewijt terug.

Van Dijck voltooide het stuk.

De drossaard betaalde hem. Van Dijck nam afscheid. Maar hij kon toch niet vriendelijk zijn jegens den heer van Ophem.

Droevig vertrok hij, peinzend aan Elza.

Antoon Van Dijck zag op zijn reis schoone landschappen en steden en in Italië was hij vol geestdrift voor de kunstschatten.

Hij dacht nog wel eens aan Elza van Ophem, maar moest Rubens en den drossaard gelijk geven. Hij was toen veel te haastig geweest. Van Dijck wijdde zich aan zijn werk.

Toen hij na jaren in zijn land terug keerde,

was Elza van Ophem met een edelman getrouwd.

En Antoon Van Dijck verwierf grooten roem als schilder.

Te Mechelen ontmoette hij Lieven Pieters. Deze verdiende nu eerlijk zijn brood, al was hij geen meester in de kunst. Hij had toch een treffelijk bestaan en bleef Van Dijck dankbaar voor diens bescherming in die akelige dagen van verval.

De schilderij van Sint-Maarten hangt nog steeds in de kerk van Saventem. Dikwijls hebben de dorpelingen hun schat beschermd tegen roofzuchtige krijgsbenden.

Maar in 1794 werd het stuk door de Franschen geroofd en naar Parijs gevoerd. Door de bemoeiingen van koning Willem I, kreeg men de schilderij in 1815 terug en in triomf haalden de Saventemmers hun Sint-Maarten te Brussel af.

Nu we dit vertellen, is er in de Antwerpsche tentoonstelling een rijke verzameling van oude Vlaamsche kunst en daar bewonderen duizenden bezoekers ook deze schilderij van Antoon Van Dijck.

Er is daar nog ander werk van onzen beroemden Antwerpenaar, die veel in Engeland heeft geschilderd.

Saventem is een schoon dorp, in de bevallige streek tusschen Brussel en Leuven.

NASCHRIFT.

Ge hebt in dit verhaal een schilderslegende gehoord. Er wordt ook in gesproken van het Steen, waar Rubens in den Zomer verbleef.

Dit kasteel staat nog bij Elewijt, tusschen Brussel en Mechelen. Het is een prachtig gebouw, dat ons dus wel sterk aan den grooten meester herinnert.

Niet ver vandaar hebben we de « Drij Torens », nu een hoeve. Daar had de schilder Teniers zijn buitenplaats.

Elewijt ligt in dat bekoorlijk Brabant met zijn zacht golvende velden, frissche weiden, en mooie boomgroepen.

Rubens heeft er veel in de dreven gewandeld en door hem is het Steen wereldberoemd geworden.

Tijdens de geweldige oorlogsgebeurtenissen van 1914 bleef het Steen gespaard, al is er vlak bij veel gruwelijks gebeurd.

BERICHT.

Voortdurend herdrukken wij vroeger verschenen nummers.

Vraag ze in de boekwinkels of aan de dagbladverkoopers.

Er zijn steeds veel vroegere boekjes voorradig.

Elke week verschijnt een nieuw.